

Observatoriu este de două ori în

septembra, miercură și sâmbătă.

Pretiulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimis cu postă în lăinutul monarhiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In străinatate pe 1 anu 10 fl. său 22 franci, pe 6 luni 5 fl. său 11 franci; — numeri singuratici se dau căte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Nr. 63.

Revista politica.

Sibiu, 19 Augustu st. n. 1879.

Diu'a de 18 Augustu este diu'a nascerei Maiestatii Sale imperatului Franciscu Iosif I. Sunt 31 de ani de candu acesta din pentru totă poporale monarchie au ajunsu a fi o di de serbatore, de orece 31 de ani au trecutu dejă dela suirea pe tronu a imperatului Franciscu Iosif I. Cá si pâna acumua asia si ieri, diu'a aniversara a Maiestatii Sale imperatului a fostu serbatorita in modu solemnu in monachi'a intréga, inaltianduse spre ceriu dela nenumerate altare, fara deosebire de confessiune, rogaciuni furbinti pentru deplin'a sanetate si indelungat'a vietia a Maiestatii Sale si a casei imperiale.

Considerandu situatiunea interna si externa a monarchiei austro-ungare, precum si gravele si importantele evenimente politice ce se urmara in dilele din urma la Vien'a, apoi a 49 aniversare a dilei in care s'au nascutu imperatulu Franciscu Iosif I pare a deveni o di memorabila si istorica, atât pentru persóna Maiestatii Sale a imperatului, cătu si a intregei monarchii. Doue mari evenimente, acaroru consecintie voru avea o inriurintia decidiere asupra sörtei si viitorului monarchiei si a dinasthei austriace avura locu, asia dicendu, in ajunulu dilei de 18 Augustu. Acele doue mari evenimente sunt: denumirea nouului ministeriu austriac de coalitiune si demissionarea comitelui Andrassy dela inalt'a functiune a ministeriului de externe, ceea ce astadi se poate consideră că unu faptu aprope inplinitu, de si „Wiener Zeitung“ inca n'au publicatu decretulu imperialu prin care monarchulu va primi demissiunea comitelui Andrassy si va denumi pe successorele seu. Aceste doue mari evenimente, n'au numai insemnatarea unor simple schimbari de persoane, ci ele ne spunu, că in monachi'a austro-ungara din partea factorilor competenti se prepara o schimbare radicala atât pe terenulu politicei interne, catu si pe acela alu politicei externe. Cu ce rezultat? acesta ne o va arata viitorulu.

Pentru acumua trebue se ne marginim singuru si numai la constatarea si inregistrarea faptelor si a schimbariloru dejă inplinite si pre langa atragerea deosebitei atentiuni a intregei natiuni si a intelligentiei sale asupra acelor'a, pentru că se meditedie cu tota seriositatea si maturitatea asupra nouei constelatiuni politice si asupra atitudinei ce trebue si este datore se ia natiunea romana fatia cu dens'a. Insistam si consideram acesta de o necessitate si datorintia imperativa, pentru că evenimentele ce voru urmă, se nu ne afle nepreparati. Trebuie deci se simu atenti, se veghamu pentru că se nu simu surprinsi nici prin bine si nici prin reu. Evenimentele prin care trecemu sunt momentouse, istorice si decisive, trebuie deci se ne clificam si situatiunea nostra politica atât că individualitate nationala fatia cu celelalte nationalitati, cătu si fatia cu nouu sisthemu ce este in ajun de a se inaugura.

Situatiunea in fati'a careia ne aflam este problematica, critica si chiar pericolosa că si cea din 1866 dupa catastrofa dela Sadow'a. Trebuie deci se veghamu di si nöpte si lasandu la o parte ori ce recriminatiuni, ori ce passiuni si veleitati lipsite de ori ce ratiune, se ne consultam fracie se si discutam in buna intiegere asupra celor ce trebue se facem sa se nu facem, pentru că „uniti in cugete si simtiri“ se simu tari, solidari si consecenti in realizarea decisiunilor ce vomu afla cu cale a le luă.

Impresiunea ce a facutu denumirea nouului cabinetu austriac de coalitiune asupra deosebitelor partide politice si asupra intregei poporatiuni a monarchiei, este forte differita. Slavii se bucura, sunt veseli si serbédia triumfulu aspiratiunilor avute; elementulu germanu se prepara de lupta pe mörte si vietia in contra tendintielor federalistice ale nouului cabinetu, éra ungurii sunt forte ingrijati si se temu, că nouu cabinetu va fi ingropatoriulu

Sibiu, 8/20 Augustu 1879.

Anulu II.

sistemului actualu si prin urmare si alu hegemoniei loru. Este deci lucru prea firescu, că atât nemtii cătu si ungurii se declare resbelu din capulu locului nouului cabinetu austriacu. Opiniunea generala ce s'au formatu in data dupa denumirea nouului cabinetu este: că acestu cabinetu este numai unu cabinetu provisoriu si de transitiune si că adeveratulu si definitivulu cabinetu se va forma numai dupa intr'unirea nouului Reichsrath si denumirea nouului ministru de externe. Acesta este si parerea nostra.

Déca comitele Andrassy prin demissionarea sa au voit u se esercitedie o pressiune in favorulu seu si alu dualismului asupra coronei si a contrariloru sei politici, apoi de asta data nu i-au succesu, pentru că demissiunea i-au fostu primita spre marea surprindere a sa si prin urmare comitele Andrassy combatutu si parassit u chiar de compatriotii sei, se va retrage in vieti'a privata, pentru că se meditedie asupra tristului adeveru că: ori cătu de frumosu i-au stralucit u solele in decursu de aproape 13 ani ai carierei sale ministeriale, elu totusi au apusu. Cá totu in lume asia si ministrii sunt trećitori; unulu pleca si altulu vine. N'ai ce i face, asia e sörtea omenescă si pamantescă!

3/OBSERVATIUNI CRITICE
asupra starei sociale si economice a romanilor din Transilvania.

Partea antaiu.

Trecutulu.

V.

Tragandu cineva pe cart'a Transilvaniei o linie sagitala dela nord-vestu spre sud-est, său calatorindu numai dela Clusiu si pâna la Brasovu, va intalni unu numeru cătu se poate de frumosu de sate, edificate partea cea mai mare din pétra, si érasi o corona frumosa de cetati si de orasie, a caroru fisiognomie nici decum nu pôrta urme de sarcină sau miseria locuitorilor cari traiesc in ele. Intrandu caletoriulu prin acele sate, cetati si orasie se va potea convinge, că nici unulu din ele nu este locuitu singuru numai de romani, ci că partea cea mai mare a satelor are o poporatiune amestecata de Romani si Sasi, că cetatile sunt totu, de si nu locuite numai de Sasi, ince fara exceptiune zidite de ei. Orasiele, afara din cele mai noue, cari sunt parte romanesci, parte unguresci, sau si amestecate, érasi sunt inaintate de Sasi.

Constatandu fapt'a acesta, se nasce intrebarea cum Romanii, in cursu de secoli, nu au potutu se-si inaintiedie cetati si orasie, ci au remas numai cu sate, sau celu multu cu nisice tergulete slabe?

In intrebarea acesta jace nodulu pe care trebue se'l deslegamu.

Consecint'a cea mai naturala, ce resulta din condamnarea Romanului prin lege, că sclavu legatu de glie, a fostu, că elu nu potea se se emancipie din starea de lucratoriu de pamant, sau de pacurariu alu turmelor domnului seu. Lipsitu de ori ce dreptu, despota fiindu de orice libertate, elu era eschisul dela ori ce activitate, ce o ar fi potutu desvoltat pe campulu de auru alu manufacturei sau alu industriei. Romanulu a fostu condamnatu prin legile tierei, ce pôrta numele de Tripartitulu lui Verböczi, de Aprobate si Compilate, a'si sacrifică, in cursu de secoli, tota forta sa de a produce pentru impatorii sei si a consuma numai atata, cătu aflat de bine a-i acordat gratia sau bunulu placu alu domnilor sei.

Firesce că starea acesta umilita a Romanului nu potea se fia de cătu bine-venita, pentru emigratii flandresi. De aceea ii si vedem că, departe de a contribui ceva din partea loru spre inbunatatirea sörtei Romanului, din contra sunt totu-deun'a gata si cei d'antaiu, candu este vorba de a luá mesuri si mai asupritore in contra lui. Se ne aducem numai a-minte de famos'a alianta a celor trei natiuni, ce o inchieara pentru realizarea florosului

scopu de a stirpi natiunea romana de pe fati'a pamantului transilvanu.

Colonistii flandresi, dupa asediarea loru pe pamantul romanescu, nu sunt nici decum in dubiu că starea loru, fatia cu majoritatea poporatiunei, care e romana, este o stare nesigura si prin urmare critica. Temenduse deci, că la unu casu de rescóla a Romanului se nu cadia victimă, colonistulu flandresu este avisatu din capulu locului a meditá asupra measurelor si a midilócelor, ce trebue se le ia in contra Romanului, pentru că se'l faca cu totulu nepericulosu esistentiei sale, odata pentru totdeauna. Egoismulu inascutu si instinctulu seu de conservare i dictédia acele midilóce pe cătu de poternice, pe atât si de redutabile in ajungerea scopului seu. Fara de a fi studiatu principiele de economie politica si vietia sociala dela nisice profesori că Adam Smith, J. Stuart Mill sau Carey, ale caroru invetiaturi si consilie sunt si voru fi inca multu timpu sorgintea fericirei si a libertatiei in Anglia si Americ'a, ei afă acele midilóce eficace in industri'a si manufac-tur'a loru. Ei sunt convinsi, că numai asia voru potea exista si prospera in desvoltarea loru, deca pe Romanu ilu voru constringe a fi consumentulu productelor, industriei si manufacturei loru. Acestu scopu inse ei si'l potu ajunge numai atuncea, candu voru rapi Romanului ori ce midilóce si ocasiune de a potea concurá cu ei. Ce facu ei dara? Mai antaiu introduceu castele si corporatiunile professionistice si industriale, dela cari, in poterea privilegielor cu care sunt inzestrare, Romanulu este esclusu dela ori si ce profesioni sau altu ramu alu industriei. Totu in poterea privilegielor, Romanulu este esclusu atât dela representatiune, cătu si dela posturile magistraturei municipale. Romanulu nu are votu consultativu sau decisivu, nici in legislatur'a, nici in administratiunea, atât a comunelor cetatienești, cătu si a celor rurale.

Mai departe vedem pe ópetii nostri din Flandri'a studiandu atât articolole necessare cătu si gustulu Romanului, pentru că se poate produce aceea ce i trebue neaperatu Romanului si asia precum i place lui.

Acestea sunt pe scurtu măsurile de exploatare luate in contra Romanului, a caroru urmare neaperatu trebuiu se fia nimicirea Romanului că elementu politico si sociale in patri'a sa.

Astfelui vedem pe sermanulu Romanu aducendu, in cursu de secoli, productele sale crude, la tergurile sasesci, unde este espusu cu totulu arbitriului cumpatorilor sei. Elu isi vinde productele sale crude, pentru că apoi se le rescumpere érasi cu pretiuri scumpe transformate in cojocu, in pelarie, in sandale sau caltiuni, in sierpariu si in alte asemenea, ce i sunt necessarie, pe care elu inse nu si le poate produce fiindu-i acesta abdisu si opriu prin lege si prin spiritulu separatistu si esclusiv ce domnesce in corporatiunile privilegiate. Elu dara este nevoit u a le cumpera dela strainu cu ori ce pretiu.

In modulu acesta ne potem explica prea usioru, pentru ce Romanulu nu a potutu inainta atât a timpu, in strarea sa materiala. Cum ar fi potutu inainta si inbunetati starea lui, candu a fostu condamnatu a fi, in cursu de secoli, victim'a pacienta a clasei si a dijmei pe de o parte, éra pe de alta parte a industriei si a manufacturei straine?

Totu asia ne potem explica si impregiurarea, pentru ce Romanii nu au fostu in stare a-si crea terguri si cetati. Exploatatu materialmente in totu modurile posibile, elu pe nesciute contribue cu sudoreea fetiei si cu luerulu manilor sale la radicare a inflorirea industriei si a manufacturei din cetati.

Din cele dise pâna acumua, ne amu potutu convinge despre ce amu disu la inceputu, despre corpulu natiunei nostru. Ne amu potutu convinge, că i-au lipsit atmosfera si conditiunile de vietia, pentru de a potea inainta in desvoltarea sa economica si sociala.

(Va urmă)

Ori-ce inserate,
se platescu pe serie sau linie, cu
littere merunte garmondu, la prima
publicare căte 7 cr., la adoua si a
treia căte 6 cr. v. a. si preste aceea
30 cr. de timbru la tesaurul publicu.

Prenumeratunile se potu face in
modulu celu mai usioru prin assem-
natiunile postei statului, adresate de
a dreptul la Redactiunea Diariului
Observatoriulu in Sibiu.

Transilvania.

— Sibiu. (Aniversari a nascerei fericite a Maiestatei Sale imperatului regelui si totudeodata marelui principale Transilvaniei Franciscu Iosifu I care cade pe dia de 6/18 Aug., adeca a Schimbarei la facia dupa ritulu orientale, s'a serbatu si asta data aici cu solemnitate precum abia se mai poate airea pe teritoriul Transilvaniei. Dumineca in dia de 17 pe la 5 ore d. a. corpulu ddloru oficari dela diversele trupe din garnisona de aici, adunati la localulu garnisonei de datu la semnu, atrase pe multime de locuitori civili afara in dumbrava (jungen Wald). Acolo, dupace se inpartira premile la cei carii au nemerit mai bine, escentienta sa domnulu generalu locotenentu maresialu de campu Bauer, comandantele militariu alu trupelor din Transilvanie, tinu corpului de oficari unu discursu in adeveru ostasiescu, scurtu inse cu atatu mai simburosu, care fu primitu cu vivate entusiastice pentru supremulu beliduce alu intregei armate si suveranu alu imperiului. Indata apoi d. primu locotenente Neugeboren, ca bunu pirotechnicu ce este, produse o artificie brillanta de focu, care se inchia cu o figura minunata de flacari bengalice, din care stralucea numele Maiestatiei Sale. In aceeasi sera baterea de retragere cu musica (Zapfenstreich) tienu pana la 10 ore.

Luni demaneti a in 18 capell'a regimentului Nr. 31 (Mecklenburg-Strelitz) anuntia locuitorilor prin escentienta executare a unoru marsiuri esirea trupelor la campulu de exercitiu de inaintea casarmei celei mari (noue), unde dn. Lukacsik parochulu militariu celebră liturgia de campania, era comand'a preste numerosele trupe de tote armele o avu in acea di dn. general-maior Kocy de Muntele-Cenis.

Dela 8 ore inainte se facu servitii dumnediescii cu rogaciuni pentru monarchu si august' a sa casa, in bisericele toturor confesiunilor, incepandu-se la 8 ore in biserica cea mare augustana, dupa aceea la mitropolia, in bisericele suburbane greco-catholica si greco-resaritena orthodoxe, era la 10 ore in biserica parochiala rom.-catholică, unde convenira tote auctoritatile civile in parada cum si poporu numerosu.

In onorea aceleiasi dile gloriose, Escentienta sa domnulu archeipiscopu si mitropolitu Mironu Romanulu dede una mesa pentru 75 de persoane stralucita asia, precum in Sibiu se poate avea numai in resedinti a mitropolitana. Ací, incepandu dela cei patru dñni generali, cu coloneli, locot.-coloneli si maiori, dn. comite supremu (prefectu) Wächter cu tote auctoritatilor civili, era representate si diversele confessiuni prin parochii lor, scólele secundarie si facultatea de drepturi prin directori si prin alti honoratori. Toastulu ridicat in sanitatea si pentru indelung'a si gloriós'a domnia a Maiestatiei Sale etc., de cätra Esc. sa domnulu archeipiscopu fu primitu cu vivate intreite in tote trei limbile patriei. In timpulu mesei music'a militaria executa o programa de optu piese din cele mai placute. In acea di falfaia mai multe flamure mari tricolori unguresci, cea mare imperiale, doua sasesci (rosiu albastru) si cea transilvana (albastru-galbinu-rosiu). Pe la 2 ore inse urma o plòia torrentiale, insoca de tunete asurditorie. Ea va prinde forte bine la papusioiu, la vii si economiloru, carii se apuca de aratu pentru semenaturi de tómna.

Alte patru mese s'au mai datu de cätra dñni oficari de diverse arme in localele dela Neurirher, Habermann, Imperatulu romanu si gradin'a Spanek.

In Sibiu existe de multi ani o casina mare si comuna pentru tote clasele mai alese din tote nationalitatatile. Membrii acelei casine detera cu acesta ocasiune unu balu stralucit in frumosu decorat'a sala din asia numit'a gradina Hermann.

Corespondentie particularie ale „Observatoriului“.

— Clusiu 15 Augustu. (Era si era teroristare sioviniistica.) „Magyar Polgár“ din Clusiu consacredia in Nru 183 de datulu 10 Augustu unu articulu de fondu de 6 colóne cursului supletoricu deschis aici pentru invetiarea limbei magiare, carele desbracatu de fanfaronadele si illusiuile sale nu e alt'a, decatou o noua editiune a usitatelor atacuri brutale in contra intelligentie romane locuitore in Clusiu. Partea aceasta a amintitului articulu merita deosebit'a atentiu a on. publicu din causa, ca ne da poate de a mii'a-óra ocasiune a ne convinge, ca este necessitate suprema de a „ne uni in cugetu si simtiri“, de a pune cu micu cumare umerul la umeru spre a ne salva onórea si escentienta nostra.

„M. polgár“, dupa ce isi verba inca odata veninul celu negru asupra „capiloru bisericei romane, carii spri ginescu reactiunea“ si asupra „episcopului augsb. helvt. Teutsh, carele a aruncat tota auctoritatea sa ec-

sistica in cumpena spre a paralisa dispositiunile culturale-politice ale ministeriului, prin circulariulu seu de datulu 12 Iuniu a. c. tiesutu cu rara astutia laconica; si dupa ce da multiamita ceriului, ca tendintele acestea ale agitatorilor nationalisti si-au datu de omu in acei gregari de rendu in crescerea patriotica a poporului, cari pretiuescu mai pe susu indigetarile date de spiritulu tempului si progressulu spirituale alu poporului, decatou cercularele fulminante ale ruginitelor (czópos) capete bisericesci, cari tindu a'si asigura potestatea loru singuru si numai prin nesciintia si orbia poporului, constata, ca in urm'a acesteia s'au presentat la cursulu supletoriu:

	sasi	romani
din comitatulu Albei infer.	1	33
" " Bistrit'a-Nasaudu	29	30
" " Brasovului	—	59
" " Cincului	—	4
" " Fagarasiului	—	1
" " Hunedorei	—	9
" " Ternaveloru	11	7
" " Clusiu'lui	7	53
" " Muresiu-Turd'a	—	2
" " Satmarelui	—	5
" " Sibiului	6	32
" " Selagiului	—	33
" " Solnocu Dobocei	1	55
" " Turd'a-Ariesiului	—	22
asiadara	55	280

intre cari 55 de confes. augsb. helvet., 48 romani orientali neuniti, 242 romani orientali uniti.

„Cifrele acestea — dice „M. P.“ — voru convinge pe fiacare cititoriu ca a suferit naufragiu scopulu agitatorilor nationalisti in vestimentu de suverani eclesiastici, de a paralisa cu politica loru de matia blanda (huzalkodó) intentiunile cele sincere si nobile ale ministeriului de instructiune publica; ce nu tindu nici pe de parte la periclitarea nationalitatilor, ci la salutea si binele acestora.“

Dupa acestea „M. P.“ mai constata, ca toti inventatori, cari nu au au venit numai de dragulu diurnelor la Clusiu s'au calificatu supt timpulu pretrecerei loru aici pe deplin*) spre a incepe numai decatou instruirea in limb'a magiara prin scólelor loru; apoi apuca pe intelligentia romana din Clusiu intre colti si dice:

„E adeverat ca unii dintre agitatorii nationalisti romani, cari locuescu aici, au stricatu multu operei; aceia cari in locu de a se sili se ajute cu bunavointia de consangeni pe saracii inventatori, au credutu ca e mai demnu de ei de a fi parasitii aceluia (elödn) de a'i intarita (bujtogatni), de a scrie in numele loru articoli si de a-i induplecă la subscrierea de petitiuni monstruoase, pruducte ale spurcatei loru ure nationale, nerespectandu intentiunea nobile a natiunei magiare, a legei, a tierii, a Maiestatii regesci, a ministrului, care (intentiune) fatia de politic'a loru (a agitatorilor) ruinatore, necapace de libertate si condamnatore la eterna nesciintia promovédia interesele cetatenilor de nationalitate nemagiara, ii conduce pe acestia la perfect'a libertate personala, la egalitatea de dreptu si la potintia de a se folosi de drepturile loru si a inplini datorintiele de cetateni ai statului.“

„Articolulu acusatoriu alu „Observatoriului“, care circulea tocmai acum prin diarele patriei, nu a esit din cerculu asculatorilor cursului supletoricu, ci din condeiulu unui dintre agitatorii romani din Clusiu, cari (agitatori) inbuibanduse in manosele benefici ale statului magiara, sunt destulul de impertinenti de a atitia la fia-care pasiu focul urei nationale in contra paciintei intelegeri intre civii statului de diferite limbe, si astépta cu sete, aruncandu'si privirea dincolo de Carpati, pe Messi'a loru celu cu enut'a, pe ursulu dela nordu, Aceia merita intru adeveru de a fi deposediti din patri'a nostra si pusi subt scutulu aripiloru aceluia (i. e. ale ursului dela nordu?)“.

Cunoscendu on. publicu din foile nostre atitudinea bravei nostre intelligentie romane din Clusiu fatia de „robi i domnului“ adunati la cursulu supletoriu din Clusiu, nu voiu perde tempulu spre a reflecta la acea fraseologia bombastica si fara nici-unu miediu a lui „M. P.“ Alios nos vidimus ventos, alios prospexitus animis procellas; scimu bine ca de cate ori s'a incercat brósc'a se se unfie catu boulu, totudeuna ea a crepatu. Constatu numai atata, ca spinele scorpionului e indreptat de asta data cu destinsa consideratiune in contra unuia dintre fratii nostri de aici, in contra aceluia despre carele dicea inca inainte de acesta cu vreo 5 ani foile magiare de aici, ca voru reci cuibulu tururicei cu stiutu ei (a gerle meg a társa)

Pe catu cunosc eu pe respectivulu domnu, potu asigurá pe domnii sioviniisti clusieni, ca asupra densului terorismulu nu prinde pelitia.

De ar reci si rissipi de diece ori forta brutală cuibulu tururicei, ea de diece ori va glasui mai puternicu poporului pentru care bate neincetatu anima sa ferbinte. Acesti sioviniisti se nu mai perda timpulu cu experimentari de acestea; ci se mérga in Kismenterutza (strad'a micului maestru), unde in primavera trecuta reusira atatu de minunatu cu experimentalul loru, de unde se pare ca si-a trasu si de asta data informatiunile loru.

Numai un'a dintre incriminarile lui „M. P.“ nu o potu trece cu tacerea, nu spre legitimare inaintea acelora cari nu au urechi de auditu, ci numai spre orientarea publicului nostru. Dice adeca „M. P.“ ca noi Romanii, si anume intelligentia romana e aceea, care presera sementia urei nationale intre poporale patriei. Frase góle audite de mii de ori din gura sioviniștilor denuntianti, fara de a le fi vedutu vreodata documentate prin unu singurelu faptu. Eu me voiu margini cu privire la acesta, la simpl'a enarare a unei intemplieri, ce o

cetiu mai dilele trecute in „Kelet“ si carea e urmatoreea:

Dupa 15 ani se vediu ca a sossit tempulu de a denumi si unu functionari romanu la tabl'a regesca din M.-Osiorhelui. Alegerea cadiu asupra d-lui Andreiu Francu, jude la tribunalulu reg. din Clusiu, unu jude a carui harnicie si conduita se aduce de nenumarate ori de modelu din partea mai marilor sei. Presentanduse nou denumitulu ca jude suplent la presidiulu tablei, spre depunerea juramentului, facu visit'a sa oficioasa si la vicepresedintele tablei.

Aici fu intrebatu la momentu daca scie densulu, ca tabl'a regesca (curtea de apellu, curtea de a dou'a instantia) din M.-Osiorhelui e magiara? La responsulu noului jude ca dă elu scie aceasta, fu mai departe intrebatu: de scie densulu ca la tabl'a regia magiara se poate depune juramentul numai in costumul magiari? La care nou denumitulu jude responde, ca nu i este cunoscuta nice o lege, nice o ordinatune, de coprinsulu acesta, dar tocma de ar esiste vre-o ordonantia de acelui intielesu, i este timpulu prea scurtu spre a satisface aceleia, de órece siedint'a publica in care va avea se depuna juramentul, are se fia deschisa preste ceteve minute.

Deschidienduse siedint'a, vicepresedintele punet totu acelea intrebari presedintelui tablei, carele inse responde, ca nu esiste nice o lege, nice o ordonantia in privint'a costumului functionarilor dela tabla, dara esiste usulu ca acestia se se presentedie ori unde si oricandu in costumul europeu; prin urmare nu poate satisface acelei dorintie a vicepresedintelui de a suspinge siedint'a publica si de a nu primi juramentul d-lui A. Francu. La acestea vicepresedintele parasi siedint'a publica, ér' d-lu Francu depuse juramentul si fara de kalpak si atilla. Ce norocu ca presedintele magiarei table regie din M.-Osiorhelui afila alta modalitate spre deslegarea cestiunie de costumu, decatou cum afise principalele Vogorides-Aleco pasi'a candu a intratu in Rumea orientala! Aici certă era intre „Fez“ si „Kalpak“ si ambele s'au potutu delatură intrandu principale cu capulu golu in cetate — —

Eta sementia urei nationale, éta cum se sémena si éta consecintie ei! Asia tiene si eu, ca e timpulu supremu de a ne cugetu altfelii asupra coesistentiei nostre — dara nu imitandu atitudinea lupului, carui mielulu i turbura ap'a de beutu.

Altcum va cresce totu mai mare abisulu dintre noi si ca mane va trebui numai se sufle un'a ursulu celu nordicu infricosatu spre a ne ingropá pe toti in gurgitele de unde nu mai e scapare.

T. Codreanu.

Raportulu comitetului Asociatiunei transilvane despre lucrarile sale in anulu administrativu 1878/9.

(Urmar.)

Sulevantu-se in alta siedint'a a comitetului totu ide'a despre arangarea unei espozitii nationale in Sibiu, la timpulu candu adunarea generala s'ar tene aici: s'a numit o comisiune de cinci in personele dloru: G. Baritiu, E. Macellariu, D. Comsia, E. Brote si N. Petru-Petrescu, spre a se ocupá cu acesta cestiune, si a presentat comitetului unu planu pentru realizarea espozitiei.

Membrii acestor doue comisiuni, ai celei pentru scola de sculptura, si ai celei pentru espozitie, nu si-au terminat inca lucrurile pana la incheierea acestui anu administrativu. Nu incape inse indoiea ca aceste lucrari se voru presentat cu inceputul si in decursul anului administrativu viitoru.

C. Inca la adunarea generala din anulu trecutu anunciaseram ca au intratu la concursu pentru premiare, doue operate:

1. Higien'a populara, si 2. Manual de economia. Comitetul a transpusu aceste lucrari la sectiunea sciintielor naturali. Care in un'a din siedintele sale, a numit cat o comisiune pentru esaminarea acelor operate. Si anume pentru esaminarea manuscriptului „Higien'a populara“ cu motto: „Unicul progressu adeverat poternicu nu depinde dela avut'a naturei ci dela energi'a omului“ (Buckle, History of civil.), s'a numit o comisiune de trei in personele dloru: Dr. P. Vasiciu, Dr. N. Stoia, si Dr. A. P. Alexi. Ér' pentru esaminarea manuscriptului „Manualu de economia“ purtandu motto: „Omnium rerum ex quibus aliquid aquiritus nihil est agricultura melius, nihil uberior, nihil dulcior, nihil homine libero dignius“ (Cicero offic. I c. 42), s'a alesu o comisiune de trei in personele dloru D. Comsia, A. Trombitasius, si Eug. Brote.

Acesta comisiuni nu si-au terminat lucrarea, ca-ci din partea sectiuniei nu s'a facut in privint'a acesta nici-o insciintare comitetului centralu. Ele inse, nu ne indoim, voru starui a indeplini missiunea cu care sunt insarcinate.

Afara de aceste lucrari puse la premiu a mai intrat acum de curendu la comitetu unu manuscriptu intitulat „Istoria Daciei“ de Vasiliu Popescu, parochu in Juculu de Josu, numai pentru revisiune si dare de opinione in meritulu istoricu alu lucrarei. Opulu nu e completu; totusi comitetul a aflat de bine a-lu transpus, precum l-a si transpusu sectiunei istorice, spre a-lu esaminá si a-si dă opinionea asupra acelei lucrari.

Precum am disu, manuscriptulu din cestiune a intrat numai acum de curendu la comitetu, si abia de vre-o cate-va septemanu incóce s'a datu in esaminare la sectiunea istorica; prim urmare este evident, ca din lipsa timpului fisicu, acea sectiune n'a potutu inca se vina si se presente comitetului raportulu seu.

D. Se vedemu acum starea processelor, si propriamente nu atatu processe in sensulu strictu alu cuventului, catu mai virtuosu stadiulu in care se afla multe legate ce s'au facut prin testamente in favore a Asociatiunei nostre.

Asia :

*) ? ? Red.

1. Mihai Ivascu parochu in Nicula a lasatu prin testamentu Associatiunei nôstre 100 fl. in actiune de ale bancei „Transilvani'a“ din Sibiu. Comitetul indatice a fostu inscintiatu despre acésta de catra notariu publicu din Gherla, a datu plenipotentia lui Augustinu Munteanu advocatu, că se reprezente Associatiunea la pertractarea ce era pusa pe 15 Maiu a. c.

Dlu Munteanu a indeplinitu cu multu zelu procurăce i s'a datu, si la doue dile dupa pertractare a si inaintatu comitetului legatulu de 100 fl. in actiune de banca „Trannia“, anuntandu că nu cere nici-o recompensa pentru osteneal'a sa.

2. Ioan Maior a lasatu prin testamentu unu legatu de 2000 fl., care in urm'a pertractarei lasamentului, dupa actele ce ni s'a inaintat de catra dlu advacatu Patrichiu Barbu, este intabulatu primo loco pe casele reposatului din Reghinu, cari facu parte din mass'a ereditaria remasa dupa densulu.

Domn'a veduv'a barones'a Elen'a Popu că mama si tutora a eredelui universalu b. Aurelu Popu, a cerutu comitetului se incuviintieze vinderea din mana libera a aceloru case.

Comitetul, in urm'a opiniunei ce a cerutu dela mai susu numitulu dnu advacatu alu Associatiunei, vediendu că legatulu este pe deplinu assiguratu, a incuviintatudinarea caselor de sub cestiene, sub express'a cautele; că indatice a fostu vinderea loru, sum'a de 2000 fl. se se inainteze la cass'a Associatiunei.

3. Dlu adv. M. Nicola din Alb'a-Julia ne anuncia, că tribunalulu de acolo n'a datu locu cererei lui Juonu si Nicolae Jancu din Vidra, cari au intentat processu pentru anularea testamentului lui Avramu Jancu, prin care acesta lasa unu legatu in favorela Associatiunei nôstre de $10\frac{2}{3}$ cuxi din baia.

Remane inse calea de apel deschisa.

4. In caus'a legatului de 200 fl. pentru Associatiune si de 200 fl. pentru Academ'a romana de drepturi dela repaosatulu Mateiu Kiss fostu canonicu in Lugosiu, pertractarea este terminata, si dreptul Associatiunei si Academiei la respectivele legate este recunoscutu. Dlu adv. dr. Ioan Maior, că representantele nostru in acésta causa, ne-a inaintat pana acum 30 fl. pentru fondulu Associatiunei, si 130 fl. pentru fondulu Academiei. Comitetul l-a invitatu se midilocésca si incassarea restului da 170 fl. pentru Associatiune si 70 fl. pentru Academia.

5. Asemenea e terminata pertractarea massei ereditaria dupa Joanu Titie, care prin testamentul seu a legatulu Associatiunei o casa, cu servitutea că veduv'a se locuiesca in acea casa pana la móre, apoi a mai legatul Associatiunei mai multe carti ce le avea reposatulu, precum si unu creditu (inprumutu) de la unulu Teodoru Russu in sum'a de 95 fl.

Dlu Gavrilu Manu, advacatulu nostru in acésta causa, are numai de a incassá acestu creditu. In catu pentru casa, la argumentele ce dlu advacatu a arestatu comitetului, că acea casa se ruinează cu totulu, si că veduv'a inca se inviosece a se vinde, si pretiul vindiarei se se inparta in doue parti egali intre veduv'a si Associatiune: comitetul a incuviintatudinarea. Acésta pana acum nu s'a realizatu. Cartile inse a fostu transpuse la comitetu chiar' in dilele acestei.

6. Tribunalulu din M.-Osiorheiu inscintiandu-ne că An'a Fogarasi, veduva dupa Joanu Bardosiu reposandu in Januariu a. c. a lasatu unu testamentu cu datul 9 Iuniu 1877, prin care a facutu unu legatu in favorela Associatiunei nôstre: comitetul indatice a plenipotentiatu pe dlu Simeonu Calutiu advacatu in M.-Osiorheiu, că se reprezente interesulu Associatiunei in acésta causa.

Pana astazi inse nu ve potetu anunciatu nici-unu resultatu.

7. Reposatulu Georgiu Sebisianu din Alb'a-Julia, inca a facutu unu legatu in favorela fondului Academiei romane de drepturi. In acésta causa, din partea comitetului s'a scrisu dlu adv. Mateiu Nicola in Alb'a-Julia.

Nici in acésta causa nu ni s'a anunciatu pana astazi nici unu resultatu.

8. Mai este legatulu reposatului Dionisiu Telechi, prin care dispune că o casa a sa din Abrudu sub Nr. 52, dupa mórtea sociei sale, carei-a o lasa spre locuinta se se vindia, si pretiul se se puna sub administratiunea Associatiunei pentru ajutorarea seu stipendiarea tinerimii romane scolare.

Acésta causa inca, nu este definitivu terminata. 9. Unu altu legatu ar' fi dela Joanu Kontz din Ghirocutu, prin care lasa $\frac{1}{2}$ din casele sale Associatiunei. Dupa informatiunile ce amu luatu dela dlu advacatu Georgiu Filipu, veduv'a reposatului face pretensiuni asupra acestui legatu de o parte, ér' de alta acele case sunt ingreunate cu multe datorii ipotecari. Prin urmare ne-amu incurcă uumai in processu, alu carui resultatu, dupa tóte probabilitatile, n'ar poté fi favorabilu pentru Associatiune.

Asia comitetulu n'a staruitu a se interessá de acelui legatu atatu de incurcatu si dubiosu.

Acestea aveam a le aduce la cunoscintia onorabilei adunarei despre starea processelor.

V.

Inainte de a trece la altu punctu si celu din urma din acestu raportu, comitetul crede de a sa datorintia a inpartesi onorabilei adunari generali, unu faptu de valóre pentru instructiunea, deprinderea si cultivarea tinerimii nôstre in diversele ramuri ale meserielor.

Societatea „Transilvani'a“ vrendu a-si largi cerculu seu de activitate, in un'a din siedintiele din anul trecutu, a decisu in generalu, că cu midilócele despre cari dispune, se vina in ajutoriulu tinerilor romani cari se aplica la meserii.

In specialu, si adeca in ceea ce se raporta la comitetul nostru, societatea „Transilvani'a“ a pusu la dispositiunea acestui comitetu, 400 fl. anuali pentru optu tineri, specificandu si meseriele la cari tinerii se se aplice, si anume: rotaria, dulgheria (carpentaria-

zimmermann), feraria, cojocaria, mesaria (templaria), cismaria grósa, pelararia, si curelaria seu sielaria.

Comitetul, dupa corespondintiele ce a avutu cu societatea mai susu memorata, a si deschisu concursu pentru optu tineri, fixandu ajutoriulu, dupa impreguiarile nôstre de aici, la 25 fl. anuali pentru unulu fiacarele: acestu ajutoriulu s'a si datu pentru anulu trecutu. Prin urmare ne mai remaneau disponibili 200 fl. pentru alti optu tineri. Pentru acestia, in intielegere cu societatea „Transilvani'a“ inca s'a deschisu concursu. Acestora inse se va poté dà ajutoriulu numai de la Septembre a. c. că de la incepulu anului viitoru administrativu inainte, fiindu că terminulu de concursu espira numai cu 31 Iuliu a. c. de o parte, ér de alta, societatea „Transilvani'a“ ne cere, că in catu ar' fi possibilu, pentru inlesnirea comptabilitatiei sale plat'a la tineri se se faca, pentru toti, la aceeasi epoca.

Cei optu tineri, caror s'a datu ajutoriulu de 25 fl. in anulu administrativu ce espira acum, sunt: 1. Joan Siordanu din Sacelu, templariu. 2. Joan Comanu Stefanutia din Resinari, rotariu. 3. Georgiu Imbarusiu din Sibiu, papucariu. 4. Arghiru Popu Bianu din Blasius, faurariu. 5. Lazaru Talmacianu din Sibiu, papucariu. 6. Nicolau Comisia din Racovitia, mesariu. 7. Aureliu Popu din Sucégu, rotariu si 8. Georgiu Potra din B. Huniad, cismariu.

La concursulu ce s'a deschisu cu terminulu pana la 31 Iuliu a. c., pentru alti optu tineri, a intratu pana acum 20 petitiuni.

In urm'a celoru dise la acestu locu, insemnamus că, multiamita societatiei „Transilvani'a“, din beneficiul si cu ajutoriulu ei, potemu cresce 16 tineri romani in diversele ramuri ale meserielor.

(Va urmá.)

R o m a n i a .

Recolta porumbului compromissa.

D. Ministrulu de interne a datu urmatoriulu ordinu circulariu cătra toti prefectii de judetie de dincóce de Milcovu :

D-le prefectu!

Din mai multe parti ale tieri primescu informatiuni fórte puçinu multiumitóre asupra starii in care jace recolt'a acestui anu, bantuita, din nefericire, de o seceta atâtua de pagubitóre pentru noi.

Recolta porumbului a-nume este, in mare parte a Romaniei de dincóce de Milcovu, cu deseverisire compromissa, si d-vóstra cunósceti, d-le prefectu, locul ce tiene cerealulu acesta in economia tie ranului.

O inprejurare atâtua de neasteptata pote aduce urmari fórte triste; de aceia trebuie se ne ingrijim cu totii, spre a nimici din vreme miseria ce amenantia o parte a poporatiunii nôstre agricole.

Credu că nu este nevoie se insistu mai multu. D-vóstra intielegeti tota gravitatea situatiunii in care pote cadea tieramulu, si cu densulu interessele cele mai vitale ale Statului, déca autoritatea, in datorata a fi totu-deauna prevedietóre, nu se va grabi se intindia o mana de ajutoru celoru loviti de secet'a acestui anu.

Ve veti pune déra inmediatu la lucru si, in modulu celu mai esactu si celu mai conscientiosu, ne veti inainta informatiuni statistice despre comunele a caror recolta a fostu bantuita de uscaciune, si in care tieranii aru fi prin urmare espusi se remana de érna in préda unui traiu fara provisiuni.

Indata dupa primirea acestoru date statistice amenuntite, autoritatea centrala, inpreuna cu consiliele judetiene, va avisá la midilócele cele mai energice, spre a preveni trist'a stare de lucruri ce ar poté se rezulte din lips'a mesurilor luate la timpu.

Me incredu energiei ce ve caracterisa, solicitudinii si devotamentul ce purtati pentru parintesca sustinere si inbunatatire a sörtei poporului nostru agricolu.

Asteptu déra, cu impacientia, intielegéta si conscientiosa d-vóste lucrare.

Primiti, d-le prefectu, incredintarea consideratiunei mele.

p. ministru, Pencovici.

1879. Iuliu 25.

Sciri economice.

Cetim in „Romani'a libera“ urmatorele:

— Mai intréga recolta a nord-vestului Europei a suferit si sufera in acestu momentu de unu elementu, care la timpulu seu si in cantitate suficiente pote aduce celu mai mare folosu, acesta se numesce plóia; că-ci de o luna si mai bine elegantulu visitatoru alu bulevardul Parisului, nu a vediutu di fara plóie, chiar' indiferentul englesu alu Londrei si-a perduto rabdarea si „Nord British agricultorist“ esclama cu mirare: „avemu, o vara fara sóre si fara caldura“. Déca orasiele au inceputu se murmură contra dieului ploilor, apoi campurile ilu blastema, că-ci mai tóte cerealele au fostu surprinse in timpulu coacerei loru. Se spera pana acum cativa timpi, că vremea se va indreptá si că déca anulu nu va fi bunu, apoi nu va fi nici reu, dara statiunile meteorologice dau bulentinuri cari arata, că ploile de parte de a

incetá devinu din ce in ce mai generale, ele se intindu si spre orientulu si sudulu Europei.

Cerealele nordului Franciei sunt mai perdute si acésta parte, care in privint'a agriculturei nu dà de catu cereale si in intinsele sale campii nutresce si in grasia vitele, va avea in privint'a celoru d'anteiu unu anu reu; éra fenurie cu tota bogati'a vegetatiunei, conține prea multa apa si nu se potu uscă la timpu, ceea ce face că vitele nu se voru potea bine ingrasia. Vitiele centrului si sudului Franciei au inceputu a suferi de oidium. Anglia de si nu spera multu dela agricultura sa, inse puçinele sale cereale, sunt in o stare de plansu. Erburile parasiste au profitat mai multu de aceste ploi de catu cereale si impossibilitatea a le starpi la timpu le a facutu se se inmultișca. La Londra si la Liverpool cursurile granelor au inceputu se se ridice, comande mari se facu in tóte partile, astfelu de unde in prim'a septembra a lui Julie se facuse comande pentru 408,900 hecto-litre in septembra urmatore se comandara 640,000. Diferent'a este elocinte si se destulu numai se spunem, că de atunci comandele cresc mereu.

Germania nu sta multu mai bine, ploi dese au intreruptu cosirea fenului si recolt'a sa de secura este stricata. Intréga recolta a Pomeranie este perduta. In Saal, Cassel Holstein aprópe acelasi lucru. La Danzig temerile n'au incetatu, cu tota că din candu in candu ploile s'au mai opritu.

In Belgia cerealele au suferit si aci din cauza timpului si cursulu granelor se ridica.

Oland'a din aceleasi cause sufera aceleasi consecintie si strangerea fenurilor, atatu de importanta in acésta tiéra, se face cu mare greutate.

Italia de si a avutu si ea numeróse ploi, cu tota acestea in timpulu din urma incetandu, lasa se spere că va fi unu anu mijlociu.

In Spania, cu tota numerósele ploi, granele sale au suferit puçinu că-ci pamentul seu uscatu de sórele celu ardietor, i trebuie multa apa pana se se sature. Anulu nu e de catu bunu. Algeria a fostu surprinsa de ploi in timpulu treeratului, care de atunci nu i lasa de catu rari dile frumóse. Marea intre Marsilia si Algeria, dupa informatiunile din urma este brasdata de numeróse furtuni.

Egiptulu singurulu se pote laudá in acestu anu; granele sale potu face concurrentia celor rusesti, adica: anulu este fórte bunu.

Austria a suferit pana mai dilele trecute de o cauza contrarie: seceta. Cerealele sale au fostu lipsite de umiditate in timpulu formarei loru si spicile sunt in mare parte seci, vinurile insa sunt bune. Ungaria a suferit mai puçinu.

Despre Russia nu se scie inca siguru, cu tota acestea se afirma, că spre sudu si spre Caucasi si mai cu séma in provinciile Pultava, Tiflis si Ecaterinoslav, recoltele sunt aprópe perdute. Cu alte cuvinte, anulu acesta nici in asta parte nu este fórte bunu.

Americ'a, de unde se aducu cea mai mare parte din granele ce se consuma in occidentulu Europei, de si a suferit puçinu de ploi pe la inceputu, cu tota acestea anulu este bunu si pote ceva mai bunu de catu celu trecutu.

Conclusiunea ce potetu trage din tota acestea este că: déca noi avemu, dupa cum se dice, unu anu bunu in recoltele nôstre, apoi esportul se va face mai multu de catu in anii trecuti, că-ci in fati'a atatoru cereri, pretiulu granelor nôstre se va sui. Dejá se observa pe pietele Franciei si Angliei o tendintia de urcare in privint'a granelor, si pote că agricultorii nostri se voru potea folosi in acestu anu. De si din neisband'a altora dar' credem, că voru potea inscrie acestu anu printre cei suridietori esportului nostru.

Sciri diverse.

— (Inaintare). Domnulu colonelul de statu maior din armata austriaca Leonida Popu a fostu numitul comandantu alu brigadei a 15-ea de infanterie.

— (O licitatii scandalósa.) La o licitatii judecatorésca ce avu locu in 11 I. c. in comun'a Altien'a din apropierea Sibiului siése realitati, pretiuite cu 172 fl. s'au vendutu cu 60 cr. v. a. Astfelui de licitatii scandalóse se mai intempla si in alte parti ale Transilvaniei, ceea-ce probédia, că la noi pauperis mu merge crescendu.

— (Incendiu). In comun'a Vurper din cerculu Nocrichiului au fostu in 13 I. c. unu focu mare, care ajutatu de ventu au consumat edificiele de pe 65 curti, din care 15 sunt romanesci, éra restulu sasesci.

Daun'a causata se evaluédia la 100,000 fl. v. a. Asecurati au fostu putini.

— (Polemica intre inspectorulu de scóle Réthi Lajos dela Dev'a si intre unu profesor magiaru.) Avemu de mai multe luni sub ochii nostri o brosura scrisa in termeni fórte aspri contra famosului amicu alu romanilor Lud. Réthi*) tramisa inadinsu cu scopu de a o publica si romanesc; o amu datu inse la o parte inadinsu, că-ci pe catu numai se pote, ne ferim de certele domestice ale altor'a. Dara mai decurendu se porni in diariulu „Magyar Ország“ si in fóia scolastica magiaru**) una alta polomía agera intre acelasi domn Réthi si intre unu profesor. Acesta declara intre altele susu si tare, că cei 60 de inspector (revisor) de scóla din Ungaria si Transilvania, n'au fostu

*) Vázluta a devai m. kir. áham tanito képezdénél el követett vissza éléséknél. Deván. 1876.

**) Néptanitok Lapja.

in stare de a castigă increderea publicului, apoi adăoge că între densii sunt destui omeni lenesi, abusivi, nedemni, mai încolo că făoașa scolastică, carei i se dă subvențiune anuală de 10 mii florini, a devenit organul unei elice de cătiva omeni, caror li se platesc bine pentru totu ce publică în treză. Subvențiunile se dau din tesauroiu statului, prin urmare din sudoreea noastră a tuturor. (M. Orsz. Nr. 224)

— (Una altă polemici) s'a escutat între onor. domnul dr. P. Vasiciu în „Biserica și Scola” dela Aradu (Nr. 32) și între auctorul monografiei scolelor românesci din Brăsioiu. Amu avea si noi dreptă se refletam de susu pâna jos la acea monografie, în locu inse de a ne aprinde paie în capu, suntemu mai vîrstos de parere, că d. dr. Vasiciu se dea la lumina tôte actele oficiale si neoficiale că le are la mana, relative la acelea scole, era d. parochu Bart. Baiulescu va face bine dacă va publică pe cele aflate si înregistrate de d-sa din archivulu capelei din cetate, adaogându si pe cele din archivulu protopopescu dintre anii 1820 si 1865. Numai asia se va restabili adeverul alteratu astadi preste totă asteptarea. Actele se vorbescă, nu noi. Acei ce au datu sut'a de mii, acei ce dău subvențiunile, acei ce si-au pusu sangele vietii loru pentru acele scole, merită celu puținu atâtă, că descendentei loru si natiunea întrăga se cunoște si in acăsta cestiune curatulu adeveru, nu din naratiuni fabuloase, ci din documente.

— (O nihilista fugita cu balonul.) Din Moscova se scrie acestea :

„Politica de aci a urmarit dilele acestea pe o fete anume Olga Gobieslavca, care petreceea prin orasii, fiindu banuita de nihilismu.

Dupa multă cautare, politica in fine a descoperit locuinta ei, si la 13 ale curentei era se fia arestată.

In acea zi s'a vediutu ridicandu-se unu balonu dintr'o gradina de aci, in care s'a observatu doui barbati si o femeie. Acăsta din urma, dupa cum s'a constatatu mai tardiu, nu a fostu alta de cătu nihilist' urmarita.

Balonul a cadiutu pe campu intr'o departare de o ora de orasii, era urm'a fetei a disparutu cu totulu.”

— (Cosciugulu (scrieru) principelui Louis Napoleon) portă inscripționea urmatore : „Napoleon, Eugène, Louis Jean Joseph, Prince Imperial. Né à Paris, le 16 Mars 1856. Tué par l'ennemie, en Zululand (Afrique Australe), le 1 Iuniu 1879. Déposé dans l'église catholique de Sainte Marie de Chislehurst le 12 Juillet 1879. R. I. P.” — „Times” publica testul inscripțiunilor de pe cununile ce erau depuse pe cosciugulu printului. Regină scrise : „Souvenir de vive affection, d'estime et de profonds regrets de la part de Victoria Reg.” Principes'a de Wales in limb'a engleză : „A token of affection and regard for him, who lived the most spotless of lives and died a soldier's death, fighting for our cause in Zululand”. (Unu semnu de afectiune si de stima pentru elu, care a dusu vieti' a cea mai nepetata si a avutu mórtea unui soldat, pre cindu se luptă pentru causă nostra in tiér'a Zuliloru.)

Bibliografia romanescă insocată de scurte recensiuni.

(Urmare si fine.)

Alte publicatiuni scientifice si literarie românesce care ne mai venira in lună acăsta, se voru anunță cu alta ocasiune, sau că se voru coprinde in catalogulu lui W. Krafft din Sibiu. Aci vomu responde inca numai la unele intrebări ce ni se facu despre unele carti esite la lumina mai de inainte.

— „Die Romanen der oesterreichischen Monarchie drei Hefte.” Wien. Druck von Carl Gerold und Sohn 1850. Se tiparise sub ingrijirea deputatiunei nationale, care insarcinase pe dn. A. Tr. Laurianu cu redactarea, era spesele tiparirei le portase br. Sina. Patru luni cautarau dupa unu exemplarul întregu, cerutu de către unu domn generalu austriacu, pâna ilu afilarau la o familia romana. Dupa aceea mai deteram preste trei exemplarile, inse numai din fasciclii 2 et 3, era fasc. 1 nu ilu mai afilaru nicairi. Acelu fasc. I coprinde, pre langa o scurta excursiune istorica alui Laurianu, acte si documente din a. 1848 incepandu dela protocolul si juramentul din Blasius 15-16-17 Maiu cu primele petitiuni substerne la tronu, pâna la manifestulu din 2 Decembre alu imperatului Franciscu-Josif I si se inchiaie cu protocolul adunarei nationale a treia, tînute in 16 28 Dec. 1848 la Sibiu, sub presidenția episcopalui Andrei Siaguna, cu secretarii P. Dunca, G. Baritiu, J. Orbanu, protop., J. Hanea archid. si pe langa assistenti' a generariulu feldm.-locot. Pfersmann cu secretariulu bellicu Florianu Glantz (insarcinatu a face raportu speciale asupra resultelor adunarei). Din norocire, tôte acele acte s'a publicatu pe atunci românesce si in Fóia pentru minte, inima si literatura, si căte-va in Gazeta. Dara din pretiosele documente coprinse in fasc. II abia au apucat a se publică românesce unele mai mici, din cauza că intraceea pressei nationale i se sucise berigat'. Acelu fasc. II coprinde totu raporturi bellice si militare, precum :

(Raportul prefecțului Avramu Jancu către

comand'a generale austriaca si cătra comitetu, asupr'a operatiunilor sale bellice din anii 1848 et 1849.

Alu prefectului Simionu Balintu din aceiasi ani. Alu prefectului Ioanu Ax. Severu din aceeasi epoca.

Despre obsidiunea cetăției Alb'a-Julie de Dionisie Thalson, capelanulu garnizoanei.

Estrusu din memoriu fostului generalu de insurgenți Ioanu Czetz, din aceeasi epoca, tiparit la Hamburg 1850.

Operatiunile bellice din nordulu Transilvaniei (Urban s. a.)

Despre regimentulu I granitariu romanescu 1848.

Situatiunea dupa bataia lui Kemény la Abrudu, Liberarea Alb'a-Julie. Scrisoarea colonelului ungurescu Stein. Frumosul raportu alu capitanului Gratze cătra gubernatorulu generalu br. L. Wohlgemuth.

Raporturile primu-locotenentilor M. Noacu si A. Mănzatu.

Perderile romanilor din Transilvania in bellulu civilie.

Fasc. III coprinde 27 acte, petitiuni cătra monarhui si ministeriu, memoriale etc. in afaceri nationale si politice in numele intregei natiuni, cum si eclesiastice si scolastice, din diecesele Versietiu, Aradu, Oradea, Blasius, unele eclesiastice generali. Pagine 128. Colecțiunea acestora se incepe cu petitiunea din 25 Februarie 1849 si se inchiaie cu 16 Ianuariu 1851.

Acelea trei exemplarile din fasciclii II et III se află depuse la redactiunea noastră, cu pretiulu de 1 fl. 50 cr. v. a.

Din actele publicate in limb'a germana in fasc. III partecea cea mai mare au esitu si romanesce in Magazinul istoricu tom. VII fasc. I. Vien'a 1850. Aci se află cele emanate intre 25 Februarie 1849 si 19 Februarie 1850. Doritorii potu avea acelui fasciclu dela W. Krafft in Sibiu numai cu 40 cri v. a. comptantu.

— Ne mai intrăba din unele parti, că ce coprinde carticică titulata: Georgie Lazaru si scol'a româna. Bucuresci 1871. Ea coprinde memorialulu istoricu de receptiune alu repaosatului barbatu plinu de merite Petru Poenariu, despre reinviirea scolelor si a instructiuniei in limb'a noastră in România, prin nemuritoriu Georgie Lazaru, nascutu din Avrigu (Freck) in Transilvania, studiatu la Vien'a, fostu pâna in a. 1816 archidiaconu si profesorul a institutului de candidati in Sibiu, trecutu in acelasiu anu la Bucuresci, fundatorul alu scolelor nationale dela S. Sava, in mană fanariitorilor.

Acăsta monografie la care se vede alaturat si portretul lui Lazaru, se află totu la W. Krafft cu 40 cr. v. a.

— Că lectura beletristica de distractiune se află totu la W. Krafft, din traductiunile cunoscute ale dlui B. V. Vermont dela Bucuresci:

— Blondinulu din Namur si pasia dela Buda, dupa Zsokke, 75 cr.

Plutasiulu, naratiune americana, 75 cr.

Othello, novella, 45 cr.

Patimele junelui Werther, 1 fl.

Cu privire la comandele adresate librariei pentru Dictionariulu ungurescu-românescu, Magyaromán Szotár, compusu de G. Baritiu, dupa Dictionariulu lui Fogarassy si dupa alu academiei magiare, doritorii de alu avă sunt rogati se arate exactu, daca voiesc se lu aiba legatu cu table tari, in piele, pretiulu 3 fl. 50 cr. său numai inseilatu (brochir), pretiulu 3 fl. v. a.

Cursulu monetelor in val. austr.

Vien'a, 18 Augustu.

Galbinii imperat. de auru	fl. 5.58 cr.
Moneta de 20 franci	9.22 "
Imperialu rusescu	9.35 "
Moneta germana de 100 marce	57.10 "
Sovereigns englesi	12.— "
Lira turcească	10.58 "
Monete austr. de argintu 100 fl.	" — "

Nr. 2324—1879. (85) 1—3

Esriere de concursu.

Pentru unu stipendiu de 52 fl. 50 cr. v. a. din fondatiunea fericitului Ioanu Bobbu odiniora fostu eppu alu Fagarasiului, care stipendiu s'a usuatu de gimnasiștul Aureliu Popu, din cauza nelegitimarei despre progressulu facutu in anulu scol. elapsu, declarate de vacante, se escrie concursu pâna in 15 Septembrie st. n.

Doritorii de a obtine acestu stipendiu au de a-si instruă suplicele loru concursuali cu carte de botezu, cu testimoniale loru scolastice in origine ori copia autenticata, cu testimoniu de paupertate subscrisu de antistă comunale si de parochulu respectivu si intarit u sigilele acelora, vidimati si de officiulu politicu concernente, in orasii si opide de antistă opidana.

Cereriile concursuali astfelii ajustate voru avea de a le substerne consistoriului subsemnatu, pre terminu prefigtu.

Datu in Blasius din siedintă a consistoriale tenuata la 12 Augustu 1879.

Consistoriulu metropolitanu gr.-cath. de Alb'a-Iuli'a si Fagarasiu.

Nr. 2324—1879. (86) 1—3

Esriere de concursu.

Pentru unu stipendiu de 50 fl. v. a. usuatu de studentele Emiliu Ciceiu, cu abdicarea acestuia devenindu vacante din fondatiunea fericitului Gavrila Vaida, se escrie concursu pâna in 15 Septembrie a. c. st. n.

Fiindu acestu stipendiu familiaru si numai in lipsa de atari concurenți se va potă conferi si altor' ce nu sunt din familia, asia doritorii de a obtineea acestu

stipendiu au de a-si adjustă cererile loru concursuali cu carte de botezu, si cu genealogia familiei lui din care se se poate vedea consangenitatea concurrentului cu fondatorele; testimoniu in origine ori in copia autenticata despre progressulu facutu in studie in anulu scol. elapsu, testimoniu de paupertate subscrisu de antistă comunale si de parochulu respectivu intarit u sigilele acestor' si in fine vidimate si de officiulu politicu.

Astfelii instruite cererile concursuali, le voru asterne pre terminu prefigtu la subsemnatulu consistoriu.

Datu in Blasius din siedintă a consistoriale tenuata la 12 Augustu 1879.

Consistoriulu metropolitanu gr.-cath. de Alb'a-Iuli'a si Fagarasiu.

Nr. 2324—1879.

(87) 1—3

Esriere de concursu.

Pentru 2 stipendia de căte 40 fl. v. a. din fundatiunea fericitului fostu odiniora canoniciu Constantinu Alutanu, cari stipendiu pentru nelegitimare despre progressulu facutu in anulu scol. elapsu declarate de vacante, se escrie concursu pâna in 15 Septembrie st. n.

Fiindu aceste stipendia familiare, si numai in lipsa de consangeni se voru dă si altora, asia concurenții din familia au de a-si instruă suplicele loru concursuali pre langa carte de botezu si cu una genealogia carea se documentă consangeneitatea loru cu piulu fondatore, cu testimoniu scolasticu in origine ori in copia autenticata, cu testimoniu de paupertate subscrisu de antistă comunale si de parochulu respectivu intarit u sigilele acestor' si vidimate de officiulu politicu.

Astfelii ajustate cererile loru concursuali le voru asterne subsemnatulu consistoriu pre terminu prefigtu.

Datu in Blasius din siedintă a consistoriale tenuata la 12 Augustu 1879.

Consistoriulu metropolitanu gr.-cath. de Alb'a-Iuli'a si Fagarasiu.

Nr. 2324—1879.

(88) 1—3

Esriere de concursu.

Pentru 4 stipendia de căte 315 fl. v. a. usuatu de medicinistii absoluti: Octavianu Blasianu, Aureliu Chisbahu, Ioane Uilacanu si techniculu Pompeiu Hossu, — pentru 2 stipendia de căte 84 fl. usuatu de juristii Ioanu Circa si Vasiliu Turcu; 3 stipendia de căte 63 fl. v. a. usuatu de juristulu Georgiu Muresianu, gimnasiștii Ioanu Micu si Emiliu Buteanu; tôte din fundatiunea repaosatului Dr. de medicina Simeonu Romântiai parte devenite curatul vacante, parte declarate de atari pentru nelegitimarea despre progressulu facutu in studie in anulu scolasticu espirat; prin acăsta pâna in 15 Septembrie st. n. se escrie concursu.

La stipendiele preatînse potu concurge :

1. Numai acei tineri studenti pauperi, cari sunt nascuti in marele principatu Transilvania.
2. Cari au din studie calculi de eminentia si portarea morale buna.
3. Din preună cu auditorii de medicina si drepturi, aceia cari se voru aplică la scientele reale, precum: technica, montanistica si silvanistica.
4. Dintre concurenți voru avea preferinta „ceteris paribus” cei de origine nobili si consangeni ai piulu fundatoriu.
5. Dela concurenți se cere, că testimoniale scolastice alaturandu la cererile loru concursuali se le dea in origine ori in copia autenticata, se producă carte de botezu; er' atestatele de paupertate se fia provedite cu subscrisarea antistă comunali si a parochului respectivu si intarit u sigilulu comunale si alu parochului, precum si cu subscrisarea officiului politicu de cercu, er' in cetati si opide cu subscrisarea parochului si a antistă cetățiene ori opidane.

Cereriile concursuali astfelii ajustate se le substerne pâna in terminu prefigtu la subsemnatulu consistoriu metropolitanu.

Datu in Blasius din siedintă a consistoriale tenuata la 12 Augustu 1879.

Consistoriulu metropolitanu gr.-cath. de Alb'a-Iuli'a si Fagarasiu.

Nr. 2324—1879.

(89) 1—3

Esriere de concursu.

Pentru unu stipendiu de 400 fl. v. a. si altul de 100 fl. v. a. ambele din fundatiunea fericitului fostu metropolitanu Aleșandru St. Siluti, usuatu de fratii Aureliu si Flaviu Siluti, pentru nelegitimarea despre progressulu facutu in studiu in anulu scol. elapsu, declarate de vacante, se escrie concursu pâna in 15 Septembrie st. n.

Doritorii de a obtine stipendiu de 400 fl. v. a. menit pentru juristi ori medicinisti la ver-o universitate afara din patria (i. e. Transilvania), er' celu de 100 fl. v. a. pentru gimnasiști, au de a-si instruă cererile loru concursuali